

Asia: VN/2166/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaisesta muuttamisesta (opintosetelikokeilu)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Laurea-ammattikorkeakoulu pitää esitettyä väliaikaista lakimuutosta lähtökohtaisesti kannatettavana.

Kokeilun arvioidaan vahvistavan nuorten tietoisuutta avoimen korkeakoulun tarjoamista mahdollisuuksista yhtenä reittinä hakeutua tutkinto-opiskelijaksi. Ammattikorkeakoulut pyrkivät aktiivisesti tavoittamaan ammatillisen koulutuksen opiskelijoita, joista erityisesti ammatillisen perustutkinnon suorittaneet jäävät usein kokonaan hakeutumatta korkeakouluopintoihin. Ylioppilaat siirtyvät puolestaan varsin kattavasti korkeakoulutuksen piiriin, minkä vuoksi ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden tietoisuuden lisääminen muodostaa keskeisen toimenpiteen korkeakoulututkinnon suorittaneiden määrän kasvattamiseksi.

Kokeilun voidaan arvioida edistävän avoimen korkeakoulutuksen näkyvyyttä ja sen mahdollisuuksien tunnettuutta. Mahdollisina hyötyinä voidaan pitää muun muassa opintojen keskeyttämisriskin pienentymistä, kun opiskelijat voivat perehtyä korkeakouluopintoihin ennen pääsyä tutkinto-opiskelijaksi. Lisäksi kokeilu voi vähentää ensikertalaisuuden menettämiseen liittyvää epävarmuutta. Toisaalta kokeiluun sisältyy riski, että hakija ei ota vastaan hänelle tarjottua opiskelupaikkaa, vaan suuntautuu kokeilemaan muita koulutusaloja, mikä saattaa viivästyttää siirtymistä tutkinto-opiskelijaksi. Mahdollisena riskinä on nähtävissä myös tilanne, että opiskelija ei tosiasiallisesti osaa valita tulevia tutkinto-opintoja edistäviä opintoja vaan valikoi tarjonnasta satunnaisesti opintoja joita ei suoraan voida sisällyttää siihen tutkintoon, johon hän mahdollisesti tulee valituksi.

Kokeilun voidaan odottaa tiivistävän korkeakoulujen ja toisen asteen oppilaitosten välistä yhteistyötä sekä laajentavan avoimen ammattikorkeakoulun opintotarjontaa. Lisäksi kokeilun myötä korkeakoulujen voidaan arvioida kehittävänsä aiempaa joustavampia väyliä tutkinto-opiskelijaksi siirtymiseksi. Laurea ehdottaa, että setelijärjestelmän käyttöönottoa tuettaisiin panostamalla 2. asteen kanssa tehtävän yhteistyön kehittämiseksi, erityisesti opiskelijoiden ohjauksen näkökulmasta.

Kokeilun vaikuttavuuden arviointi

Esitetystä arviointisuunnitelmasta ei ole huomioitu kokeilun toimeenpanosta korkeakouluille aiheutuvia kustannuksia suhteessa saavutettaviin hyötyihin. Mallin kokonaisarviointiin tulisi sisällyttää korkeakouluille syntyvät lisäkulut, kuten tietojärjestelmien ja ohjausprosessien kehittämistarpeet, integraatiot verkkokaupparatkaisuihin, verkkokaupan jatkokehitys sekä markkinointiin ja viestintään liittyvät menot.

Kokeilun painopiste kohdistuu erityisesti OPIN.fi-palvelussa tarjottaviin opintoihin. On kuitenkin tärkeää tunnistaa, että kokeiluun soveltuvia opintoja on tarjolla myös muissa palveluissa, kuten Opintopolussa. Tarjonnan keskittäminen OPIN.fi-palveluun ei välttämättä vastaa kaikkien toimijoiden tavoitteita eikä tue kaikkia opiskelijoiden valintapolkuja yhdenvertaisesti.

Wilén Marko
Laurea-ammattikorkeakoulu